

Den næste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til udenrigsministeren af Orla Møller, Knud Østergaard, Per Federspiel, Stimus og Morten Lange:

„Hvilke oplysninger kan udenrigsministeren give om den udenrigspolitiske situation?“

Ordføreren for forespørgerne (Jørgen Peder Hansen): På baggrund af den udenrigspolitiske udvikling, der har fundet sted, siden vi sidste gang havde lejlighed til at drøfte den internationale situation og Danmarks udenrigspolitik her i tinget, har de fem partier ønsket at stille den nævnte forespørgsel til udenrigsministeren. Vi havde ganske vist en drøftelse ved debatten i forbindelse med tiltrædelseserklæringen efter regeringsskiftet og ved behandlingen af finanslovsforslaget i marts måned i år, men der blev ved disse lejligheder kun berørt enkelte udenrigspolitiske spørgsmål. Det er derfor, vi har fundet det rigtigt at få en mere grundig drøftelse af den udenrigspolitiske situation.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen): Selv om der her i folketinget er bred enighed om hovedlinjerne i Danmarks udenrigspolitik, og selv om medlemmerne af det udenrigspolitiske nævn til stadighed holdes underrettet om den internationale udvikling, er det en god tradition, at vi her i tinget af og til tager tid til at drøfte den aktuelle udenrigspolitiske situation, og jeg takker derfor for den anmodning, jeg har fået fra folketingets partier til at fremsætte denne redegørelse, der kommer til debat i morgen.

Det vil selvfølgelig være helt udelukket i et udenrigspolitisk oplæg af et nogenlunde rimeligt omfang at forsøge at berøre alle eller blot en repræsentativ del af de aktuelle udenrigspolitiske problemer, og jeg vil derfor koncentrere mit indlæg her i dag om enkelte hovedpunkter, idet jeg tager udgangspunkt i den aktuelle situation i Europa. At en række udenrigspolitiske enkeltspørgsmål ikke omtales, betyder altså ikke, at de er af mindre betydning, men det er kun et udtryk for et forsøg på at begrænse redegørelsens omfang, og jeg er helt forbedt på, at adskillige spørgsmål, der ikke

direkte omtales her i dag, vil blive bragt ind i debatten i morgen.

Det er uden videre klart, at udviklingen i Europa ikke kan anskues isoleret fra udviklingen i den øvrige del af verden, og jeg vil derfor først sige et par ord om den storpolitiske situation.

Uden at overdrive kan man efter min mening roligt sige, at verden i dag frembyder et væsentligt andet billede end for blot ganske få år siden. Det system af stivnede fronter, udenrigspolitiske mønstre, som vi efterhånden var kommet til at betragte som mere eller mindre konstante elementer i den internationale sammenhæng, er i disse år undergået en meget stærk og hastig ændring. Jeg må desværre føje til, at dette ikke gælder billedet, som det tegner sig i forbindelse med situationen i Vietnam. Det punkt skal jeg senere vende tilbage til.

Som et af de mest markante eksempler på den ændrede situation kan nævnes præsident Nixons rejse til Peking. For blot få år siden ville et sådant besøg af den amerikanske præsident i det Kina, som USA ikke har diplomatisk forbindelse med, være blevet anset som noget helt utænkeligt. Det er endnu for tidligt at sige noget om resultatet af dette besøg på længere sigt. Fra stort set alle sider erkendes det imidlertid, at selve den omstændighed, at de to parter efter 20 års fjendskab er kommet på talefod med hinanden, er en positiv faktor af den allerstørste betydning.

Sammenholdt med den glædelige begivenhed, at Kina efter 20 års venten endelig sidste efterår indtog sin retmæssige plads i FN — et resultat, som skiftende regeringer i Danmark stedse har arbejdet for — må vi gå ud fra, at Kina nu vil komme til at spille en større rolle i verdenspolitikken. I første række tegner et nyt mønster sig i Asien præget af større balance mellem de fire Stillehavsmagter USA, Kina, Sovjetunionen og Japan.

Ikke mindst her i Europa har der rejst sig ængstelige røster for, at den amerikansk-kinesiske tilnærmelse kunne blive til skade for udviklingen mellem de to hidtil dominerende magter USA og Sovjetunionen og dermed måske for øst-vest afspændingen i almindelighed. Bortset fra, at det fra amerikansk side udtrykkelig er blevet fremhævet,